

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В СФЕРІ РОЗПОДІЛУ

Для задоволення вимог замовника до якості, своєчасності поставок та цін вся діяльність підприємства повинна бути погоджена зі споживачами і орієнтована на них. Продукція, готова до споживання, повинна бути своєчасно доставлена, з мінімальними витратами і без втрат для якості, в необхідній кількості, в обумовлені терміни до тих споживачів, що виявили на неї попит. Функціональна область логістики, що відповідає за розподіл продукції, називається логістикою розподілу.

Логістична система – це економічна система, яка складається із підсистем та елементів, яка виконує логістичні функції (операції, об'єднані загальною метою та інтересами), що реалізуються шляхом управління логістичними потоками. Вона, як правило, складається з декількох підсистем і має розвинуті зв'язки із зовнішнім середовищем.

Логістичні системи поділяються на дві великі групи: мікро- і макрологістичні. На мікрорівні система вирішує локальні питання в рамках окремих ланок та елементів логістики і може бути представлена у вигляді таких основних підсистем: закупівля; планування та управління виробництвом; збут. Макрологістичні системи можуть бути класифіковані за декількома ознаками: за адміністративно-територіальним поділом – районні, міські, обласні, регіональні, республіканські; за об'єктно-функціональною ознакою: галузеві, відомчі, торгові, військові, інституціональні.

Економічна природа розподільчої логістики може бути досліджена більш повно, якщо разом з її функціями розглянути її завдання та методи їх вирішення. Основними завданнями розподільчої логістики є:

- максимізація прибутку при задоволенні попиту споживачів;
- ефективне використання виробничого апарату підприємства через завантаження виробничих потужностей замовленнями споживачів;

- раціональна поведінка на ринку з урахуванням його кон'юнктури;
- пошук нової ринкової ніші або форми організації просування товару на ринок.

Планування логістичної системи розподілу передбачає наявність певних етапів:

- розроблення стратегії розподілу;
- визначення методів збуту і типу каналів розподілу;
- визначення кількості ринків та каналів розподілу;
- оптимізація інтенсивності каналу розподілу;
- оптимізація системи управління каналами розподілу.

У розподільчій логістиці останнім часом, подібно тому, як в управлінні закупівлями застосовують системи типу MRP, в більш широкому масштабі й зі все більш високим рівнем комп'ютеризації застосовуються системи типу DRP –Distribution Resource Planning (планування розподілу ресурсів).

Системи такого типу визначають:

- необхідний загальний рівень запасів, рівний об'єму попиту або прогнозу продажів;
- мінімальний запас, необхідний для необхідного рівня сервісу;
- точний час виконання або тривалість виконання замовлень;
- структуру і схему розподілу.

Дана система забезпечує стійкі зв'язки між постачанням, виробництвом, збутом, використовуючи елементи MRP. На першому рівні управління виробництвом здійснюється агреговане планування з використанням прогнозів та фактичних даних про замовлення. На другому рівні формують графік виробництва, складають специфікований план із зазначенням конкретних дій, кількості комплектуючих та готової продукції. На третьому рівні за допомогою системи MRP розраховують потребу в матеріальних ресурсах та виробничих потужностях під графік виробництва.

Система DRP є базою планування логістичних і маркетингових функцій та їх ув'язування. Вона дає змогу прогнозувати з тією чи іншою мірою достовірності ринкову кон'юнктуру, оптимізувати логістичні витрати за рахунок скорочення витрат транспортних. Планують також поставки й запаси на різних рівнях ланцюга розподілу (центральній—периферійні склади). У системі DRP здійснюється інформаційне забезпечення різних рівнів ланцюга розподілу з питань ринкової кон'юнктури. Важливою функцією DRP є планування транспортних перевезень. У системі обробляються заявки на транспортне обслуговування, складаються заявки та коригуються в реальному масштабі часу графіки перевезень. На основі дострокових планів роботи складів розраховують потреби в транспортних засобах, коригують потреби з урахуванням оперативної обстановка. Основою бази даних системи DRP є інформація про продукцію, що перевозиться та складається і надходить від заводу-виробника, а також інформація зі складів.

Останніми роками у США та в Західній Європі поширена версія системи «планування розподілу продукції» – система DRP-2, котру називають другим поколінням систем. В даній системі використовують більш сучасні моделі та алгоритми прогнозування попиту, потребу готовій продукції, чим забезпечується управління запасами для середньострокових та довгострокових прогнозів попиту на готову продукцію. У

ній вирішуються комплексні питання управління виробничою програмою, виробничими потужностями, персоналом, якістю перевізного процесу та логістичного сервісу.

Формуючи механізм управління логістичною системою розподілу необхідно враховувати той факт, що створюваний механізм повинен бути здатним до гнучкого реагування та враховування змін у ринковій та виробничій ситуаціях. До таких мінливих умов зовнішнього середовища можна зарахувати зміни попиту на ті чи інші товари та послуги, вибуття зі строю технологічного обладнання, зміни транспортних тарифів, введення або виведення з ладу тих чи інших транспортних каналів, зміни в відсоткових ставках з кредитування тощо. Тому управляюча логістична система розподілу на підприємстві обов'язково є системою зі зворотним зв'язком. Характер виконуваних логістичних операцій змінюється впродовж функціонування системи під впливом зовнішніх умов, що змінюються.

Механізм створюється для управління логістичною системою, в якій, по-перше, повинна відбуватися інтеграція ланок ланцюжка розподілу в єдину систему, що забезпечить ефективне прозоре управління матеріальними, фінансовими, інформаційними та трудовими потоками. По-друге, існує необхідність інтеграції контролю над рухом готової продукції, що постачається споживачу. По-третє, обов'язково потрібно забезпечити ефективну взаємодію та узгодженість побудови та функціонування елементів логістичної системи, а також узгодженість з діючими процесами та системами управління підприємством. Також логістична система повинна функціонувати згідно з принципом Парето, за яким на довільному підприємстві лише невелика частка асортименту продукції утворює найбільший обсяг продажу. Даний принцип призначений допомогти працівникам підрозділів підприємства виявляти важливі завдання та можливості і найчастіше використовується під час створення системи постачань. Тому логістична система повинна містити елементи, які допомагають вирішувати дійсно важливі та пріоритетні завдання, а саме такі, для яких виділяють ресурси. І, нарешті, обов'язковим є дотримання впорядкованості та ясності, сумісності зі стилем управління, який прийнятий на підприємстві, спрямованості на дії.

Враховувати всі фактори, що впливають на формування логістичної системи, дуже важко. У зв'язку з цим ускладнюється побудова ефективного механізму управління логістичною системою підприємства. Однак на цей момент розроблено доволі багато математичних моделей на основі застосування програмно-обчислювальних засобів, за допомогою яких можливо досягти оптимізації логістичних систем, їх елементів та інтеграційних процесів і, як наслідок, сформувати на підприємстві ефективний механізм управління логістичною системою розподілу. Багатоваріантність організації розподілу дозволяє максимально повно використовувати потенціал логістики.